

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . . . 10 korona. Félévre . . . . . 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . . 20 fillér. Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.</p>
--	---	--

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Háborús közéletmezés.

(H. G.) A háborúnak egyik következménye, hogy hatóságainkra egy új hatalmas feladat intézése hárult: A gondozásukra bizott lakosság közéletmezésének biztosítása.

Hogy e hatalmas szociális, közgazdasági és kormányzati kérdésben mily teljesen rendezetlen állapotok állnak fenn, mi sem mutatja jobban, mint az, hogy még azzal sem vagyunk és lehetünk tisztában, hogy a közéletmezési ügyekben mely hatóságnak mihez van joga, mely hatóságnak mi a kötelessége?

Egyes hatóságok maximáltak olyan terményárakat, melyeket maximálni jogukban nem állott. Később ugyan erre a jogot elnyerték. Egyes hatóságok kiviteli tilalmat rendeltek el bizonyos árukra (élőállat, tojás stb.), ezeket a tilalmakat a kormány hatályon kívül helyezte. Szóval a hatáskörök területén teljes a rendezetlenség.

Ugyanilyen a tájékozatlanság azon a téren, hogy mi a hatóságok kötelessége? Semmiféle irányítást e tekintetben hatóságaink nem nyertek. Egyik város elhatározza, hogy beszerez nagyban tojást, burgonyát stb. Ezzel a hírrel rögtön egész vidékeken megdrágítja a beszerezni óhajtott árukat, még mielőtt beszerezhetne volna. Egyik község hatósági huszékot állít be, de kénytelen bezárni, mert nem kap élőállatot. A másik felüggeszti próbaképpen egypár napra a hatósági árakat, s az áruk ára egyszerre a háromszorosára szökik fel. Van olyan hatóság, a melyik 7 kor 80 fillérért, a maga által megállapított maximális ár felett vásárol zsírt azért, hogy 6 kor 80 fillérért eladhassa. Szóval szociális motívumoktól vezettetve ráfizet, holott a cél nem az, hogy a köz tartsa el az egyseket, hanem hogy rendet teremtsen, irányítson. — Volt olyan hatóság, melyik még ezelőtt egy évvel szerzett be elraktározható és eltartható árut, péld. rizst, abban a feltevésben, hogyha szükség lesz tartalékra, vagy árszabályozó piacra dobásra, ott a hatósági készlet. Ma azután ezeket a készleteket nem merik a piacra vinni, mert ha nagy mennyiségben viszik piacra, elfogy a tartalék, ha pedig kis részletekben hozzák eladásra, semmi árszabályozó hatása nincs.

Mindezek a kiragadott példák mutatják, hogy a hatósági teendők terén is teljes a rendetlenség. Le kell tehát vonni azt a következtetést, hogy csak egyseges, minden hatalommal rendelkező és céltudatos irányítás segíthet közéletmezési bajainkon.

Az egyes helyi hatóságok minden anyagi és erkölcsi erőfeszítése kárba vész és semmit se segíthet. Tisztán a rendőri természetű beavatkozás marad meg a helyi hatóságok kezében, mint egyetlen fegyver a szemérmetlen uzsora ellen, de ez a fegyver is csak a bajok felszínén keres és talál megtorlást, míg a bajok alapokait nem orvosolhatja.

Vizsgáljuk már most, miből is áll tulajdonképpen a közéletmezésnek napirinden levő égető kérdése?

Két részre lehet bontani a jelenséget. Egyik jelenség az, hogy bizonyos vidékeken egyes élelmiszerek egyáltalában nincsenek. A másik az, hogy olyan élelmiszerek, a melyekből elegendő készlet van, vagy legalább is kell lenni, mérhetetlen drágák, s még egyre drágulnak.

Nézzük mindkét jelenséget közelebbről. Az, hogy egyes élelmiszerek egyes vidékeken nincsenek, egymagában nem volna baj, ha más vidékek készleteiből pótolhatók. Itt csak központi szervezett irányításra s a közlekedési nehézségek csökkentésére van szükség. Ha azonban valamely cikkből az országos készlet van veszedelmesen eszékenyben, ott már erősebb segítségre van szükség. Ha behozatali cikkben állt elő a fogyasztást ki nem elégítő készletcsökkenés, az államhatalomnak kell megmozdulni, hogy a készleteknek külföldről való behozatala meginduljon. Ha ellenben belföldi termelés produktumaiban fogy a készlet, ott egyrészt külföldi behozatal, másrészt a külföldre való kivitel betiltása, esetleg csak korlátozása, és a hazai termelés fokozása válik szükségesé. Még mindig maradhatnak olyan fogyasztási cikkek, a melyeknek erős készletcsökkenése egyik rendszabályllyal sem ellensúlyozható kellőképpen. Itt nincs más hátra, mint a polgári fogyasztás korlátozása (péld. hústalan napok).

A jelenségek másik része az, hogy az elsőrendű életszükségleti cikkek ára mérhetetlenül drágul. Ezt a jelenséget is közelebbről kell elemezni és magasabb

szempontokat is figyelembe venni. A drágaság önmagában nem baj. — Például a makói hagymatermelőkre semmi veszedelmet nem jelent a hagyma drágasága. Nagy egészében és általánosságban az agrikultur Magyarországra sem jelentene semmi kárt, sőt hasznot hozna az, ha az agrikultur produktumok fokozott áron adhatók el. Ezt az általános elvet azonban két irányban kell lemérsékelni. Az egyik az, hogy termelvényeinknek csak kisebb része kerül külföldre — Ausztriába és Németországba — tehát az az előny, ami az országra a kivitt áruk magasságából háramlik, erősen ellensúlyozódhatik azzal a hátránnyal, amit a magas árak a belföldi fogyasztásban okoznak.

Most még az agrikultur Magyarországon sem mindenki termelő. — A belföldi fogyasztót tehát nem lehet teljesen kiszolgáltatni a magas élelmiszeráraknak akkor, amikor a külföldről esetleg beáramló pénztöbblet általános nemzeti nyeresége sokkal kisebb, mint a magas élelmiszerekből származó kár.

A mezőgazdasági termelő ugyanis egyszerre mind fogyasztója más cikkeknek. Tehát a terményárak emelkedése egyszerre mind maga után vonja minden egyéb életszükségleti cikk árának emelkedését. Itt tehát szabályozás nélkül egy kölesönösen ható végnélküli drágulási folyamata állna elő, mely a pénz vásárló erejének óriási devalválódását, s ennek következtében mérhetetlen és helyrehozhatatlan általános közgazdasági bajokat hozna létre.

Nyilvánvaló tehát, hogy a közéletmezési cikkek drágulását csak egy bizonyos határig lehet közérdekből eltérni, ha csak egyes társadalmi osztályokat (pl. fix fizetett alkalmazott) teljesen tönkretenni nem akarunk.

Ebből a vázlatos eszmemenetből is kiviláglik, hogy általános állami közérdeket képez az, hogy az elsőrendű életszükségleti cikkek számbavétele, behozatala, kiviteli korlátozása, irányítása és a fogyasztás menetének szabályozása tervszerűleg egységesen és minden hatalom igénybevételével történjék. Ugyanakkor országosan állapítandó meg az összes elsőrendű életszükségleti cikkek maximális ára, és a túltengő közvetítés kéréssel teljesen megrendszabályozásával minden árdrágító célzat, minden áruhalmozás, el-

rejtés, jogosulatlan haszonratörés, és a közérdekű rendelkezések bármily negatív vagy pozitív kijátszói drákói szigorral büntetessenek: a kis kofáktól kezdve egészen a kartellek hatalmasáig.

A kivételes állapot kivételes intézkedéseket igényel, és ha jó szóval nem lehet rendet teremteni, helyre kell állítani a rendet a dispozicióra álló hatalmas eszközökkel.

Karácsonyi szeretet-adomány. Országszerte mozgalom indult meg, hogy a háboruban hőiesen küzdő fiaink karácsonyi ünnepét kedvessé igyekezzünk tenni.

Tudjuk, érezzük, hogy senki sem fog elmáradni filléreivel vagy koronáival mikor tudja, hogy ezen jótékony áldozatával megédesítheti a hazáért és királyért küzdő haczos szeretet ünnepének óráját.

A városi tanács a következő felhívást közli ez ügyben a lakossággal:

„A közelgő karácsonyi ünnepekre czéltalan volna, a harcztéren küzdő hős fiaink részére magán uton szeretet-adományokat küldeni.

Ezért a városi tanács hivatalosan gyűjti össze, a szeretet-adományok beszerzésére szükséges pénzüsszeget.

Az adományokat, az egyes ezredek parancsnoksága küldi a harczó csapatokhoz szétosztás végett; így a karácsonyi ajándékainkban, a harcztéren küzdő fiaink, mindannyian részesülnek. — E napokban városi tisztviselők szokásos évi adóösszeírás végett házról házra megjelennek s ez alkalommal gyűjtő ívek mellett átveszik a karácsonyi katonai szeretet-adományokra szánt összegeket is.

Felhívja a városi tanács és kéri a város lakosait, hogy szeretet filléreiket a gyűjtésre tartásuk készen és az itthoni esendes, boldog karácsonyt nélkülöző harczosaink iránt érzett meleg szeretettel, a gyűjtőknek adják át.

Rimaszombat, 1915. évi november hó 2 án.

Városi tanács.

A harmadik hadikölcsön jegyzése megkezdődött!! *Tartsa mindenki hazafias kötelességének a nemzeti feladatok támogatását s jegyezzen minél magasabb összegű hadikölcsönt, mely 6%-ot jövedelmez, biztos és elsőrangú befektetés s emellett fegyvereink diadalát ezzel is előmozdítjuk!*

Világháború.

Tizenhatodik hónapjába jutottunk a világháborúnak, a melynek iszonyu véráradata nem esökkent, sőt a legutóbbi időszakban növekedett. A dolog magyarázata abban áll, hogy Szerbia meghódítását az entente közvetlenül nem tudja megakadályozni és így avval próbálkozik, hogy a többi harcztéren intézi a legdühösebb támadásokat. Így akarja a szövetséges hatalmakat arra kényszeríteni, hogy győztesen haladó csapataikat vonják el a szerbiai frontról és más veszélyeztetett helyekre vigyék.

Az entente erőfeszítései azonban hiábavalóknak bizonyultak, mert az összes többi harcztéren, úgy az orosz, mint a francia-angol és az olasz harcztéren a mi seregeink föl birták tartóztatni az ellenség legdühösebb, nagy erővel végbevitt támadásait; a szerbiai harcztéren pedig csakugy előre haladtak, mintha máshol semmi sem történt volna. Sőt a szerbiai

akció és Bulgária megmozdulása a Dardanellákat jóformán fölmentette az ostromtól.

Ezek a dolgok nagyban és egészben azt mutatják, hogy újabban a középponti hatalmak szövetsége erősen fölülkerekedett a négyes entente fölé. Mert előbb egyes harcztéren megállott és egy éven át megtartotta hódításait, most pedig Oroszországban félig-meddig megállott — mert itt egyes helyeken még előre bir nyomulni, daczára a Szerbiába vitt hatalmas erőknél, — hódításait itt is hónapokon át megtartotta. Ezenfelül pedig javára szól az, hogy Szerbiát jóformán legázolva, a Balkánon megteremtette az összeköttetést és ellenségeit egészen szétválasztotta délnyugati és északkeleti csoportokra. Evvel újabb fölényes helyzetet teremtett az ententeval szemben.

Szerbiát — úgy látszik — már jóformán elvesztett országnak tekinthetjük és erre a nézetünkre annál több jogunk van, mert az angol kormány maga is úgy nyilatkozott, hogy kénytelen Szerbiát sorára hagyni.

A mult hét óta nagy és diadalmas előnyomulások történtek a mi seregeink részéről. Ezek közt a legfontosabb volt egyrészt a bolgár seregekkel való összeköttetés keresztülvitele Negotintól északra; másrészt pedig Szerbia közepén Grn-Milanovác és Kragujevác elfoglalása. Itt volt tulajdonképen Szerbia főerőssége és hadiszertára s ennek megvételével a szerb hadsereg kétségbeesett helyzetbe kerül. Ehhez járul még az, hogy a bolgárok előnyomulásával, akik már Nis alatt állanak, a szerb hadseregnek alig van már visszavonulási útja. Bosznia déli részéről Uzsczébe vonultak be hadaink, a bolgárok Maczedóniában Monasztir felé vonulnak, így a szerb hadsereg, ha még ki tud menekülni, talán a montenegrói hegyekbe vehetné be magát, de seregeink Avtovác táján már Montenegró területére is benyomultak. A szerb király és kormány alig talál már helyet, ahol fejét lehajthassa.

Bizonyos elégtétellel kell néznünk ennek a fenhéjazó kis országnak letörését, amelynek tulkapásai jelentékeny szerepet játszottak a borzasztó háboru előidézése körül. Utoléri a végzet őt is, de ugratói sem menekülnek ép bőrrel. Az igazság a világháboru borzalmas felhőin kezd keresztülvilágítani.

Az orosz harcztér északi részén Riga és Dünaburg vidékén körülbelül most is mi vagyunk a támadók, mert Hindenburg seregei megtörték az orosz támadásokat és győztesen nyomulnak elő Riga és Dünaburg körül, sőt úgy látszik, Minszk felé is, mert Baranovicsitól keletre folyó harcztérről érkeznek néha jelentések. A mocsarak északi tájain esendesebb a világ, de annál dühösebb harcok folynak a mocsaraktól délre Volhynia területén és Galiczia keleti részein. Itt az oroszok óriás tartalékerőkkel föllépve, már hetek óta iszonyu küzdelemben vannak a mi seregeinkkel. A küzdelem színhelyei a Styr, Ikva és a Strypa, néha a Dnyeszter partvidékei. Mint két óriás birkózó, úgy küzd egymással a két sereg, egyik-másik lába néha hátra-hátralép, majd ismét előbbre nyomul. Újabban a Styr mellett a mi seregeink napról-napra elő-

haladnak és az oroszokat nagy erővel nyomják vissza Cartoryszk irányába. — Kelet-Galicziában inkább álló-harcok folynak az oroszok tízes rajvonalu támadásaival, amelyeket a mi seregeink föl tartóztatnak és visszavernek, iszonyu veszteségeket okozva s néha ezer számra foglyul ejtve az oroszokat.

Az olasz harcztéren rettentő erővel támadott az ellenség két hét óta. Borzasztó ágyuzás és folytonos támadások fárasztották hős védőinket, de meg nem törték őket: az eredmény az, hogy 150000 olasz halott és sebesült lett, de a mi főállásaink megmaradtak úgy az Isonzo partjain, mint Karinthia és Tirol határain.

A francia-angol harcztéren a multkor eredménytelenül lezajlott nagy offenzíva óta kevés helyen vannak harcok, leginkább a németek javítgatják ki állásaikat az ellenfél rovására.

Anglia és Franciaország — úgy látszik — súlyos politikai válságokon megy keresztül s ezalatt lassan terjed ott is a kijózanodás. Most még azon törik a fejüket, hogy a Balkánon valahogy megmenthessék a veszett fejszének legalább a nyelét. Csapatzállításokról beszélnek, pár százezer emberről, de hogy mi lesz ez a valóságban, majd meglátjuk? Nem lesz-e ismét olyan katonai komédia, a mi miatt a szerb fővezér: Putnik vajda lemondott?

A Dardanelláknál van néha tűzharc, de esendesebb a világ. A bolgár partokon is megdördülnek Dedeagacsnál, Várnánál a hajóágyuk, de dörgésük meddő marad.

A Kaukázusban kevés a harc, a Szuennél készülődés folyik; az angoloknak van félteni valójuk.

Bankjegyek és váltó pénzérmekek a forgalomból való kivonása.

Azon sajnálatos és úgy a közre mint az egyesekre nézve káros állapot, hogy a különféle pénzernemek — bankjegyek úgy mint arany pénzek és váltó pénzérmekek a forgalomból kivonva egyesek által elrejtetnek s otthon kamatozatlanul hevernek — ma is fennáll, szükségesnek mutatkozik, hogy mindazok, kiknek társadalmi állásuknál vagy hivatali foglalkozásuknál fogva módjukban van ezen bajon segítenie, minden lehető módon igyekezzenek ezen viszás és káros állapot megszüntetéséhez hozzájárulni.

Felhívom azért járási főszolgabirákat, városi polgármestereket s a Hivatalos Lap útján az összes községi és körjegyzőket és községi előljáróságokat, valamint felkérem az összes lelkészeket, tanítókat, mint kik a nép között élve, annak bizalmát bírják, továbbá az összes pénzügyintézeti igazgatóságokat, értessék meg a néppel, hogy a pénz felhalmozása és elrejtése, különösen a mai háborus viszonyok között, úgy az egyeseknek mint az összeségnek károkat okoz, és emellett még hazafiatlan cselekedet is, mert a felhalmozott pénz nemcsak nem kamatozik, hanem a megsemmisülés veszélyének is ki van téve. — Lopás, rablás, tűzkár miatt mehet tönkre, a féltetett bankjegyeket egerek rághatják össze vagy örök feledésbe merülhet.

Ezzel szemben az adósság törlesztésére fordított pénz a tulajdonos terheit könnyíti, a takarékpénztárba elhelyezett s hadikölcsönre fordított pénz pedig teljesen biztosítva van s jövedelmet szerez, s a hadikölcsön kötvényeket a szelvények beváltásával megbízott helyek költségmentesen megőrzik s a névre takarékpénztárba elhelyezett betétek szintegy biztosítva vannak az elveszés ellen.

Továbbá a váltó pénzermek nem bel-tartalmuknál fogva, csak a törvény erejénél fogva pénzermek s így a bankjegyeknél nagyobb értéket nem képviselnek s a bankjegyek sem kisebb értékűek az arany pénznél, mert a bank kellő fedezet mellett bocsátja ki a bankjegyeket és szavatol azok arany értékeért.

Nincs tehát ok sem a váltópénzek sem a bankjegyek és arany érmek visszatartására, de százszoros ok van azok kamatoztatására, még pedig különösen ma, a hadi kölcsönkötvényekbe való fektetés utján kamatoztatásra, mely még az esetben is hazafias kötelesség volna, ha az állam oly magas kamatozást nem biztosítana annak.

Felhívom még járási főtisztviselőket, városi polgármestereket arra is, tegyenek hozzám a folyó évi november hó 25-ig jelentést arról, hogy mennyiben sikerült a bankjegyek, váltópénzek és arany érmek forgalomból való kivonásának megakadályozása, illetve azoknak a forgalomba való visszabocsátása.

Rimaszombat, 1915. október 26.

Lukács, alispán.

A III. hadikölcsön kibocsátását ismertető körlevelét a Rimaszombati Takarékpénztár már szétküldte. A lapunkhoz csatolt ezen körlevél tartalmát olvasó közönségünk szíves figyelmébe ajánljuk!

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala

A király köszönete. Gömör és Kishontvármegye közönsége október 28-án tartott közgyűléséből ő Felségét hódoló feliratban üdvözölte, melyre a következő válasz érkezett:

„Méltóságos Kubinyi Géza főispán urnak
Rimaszombat.

Ő császári és apostoli királyi Felsege Gömör és Kishontvármegye közönségének czimer és zászló kérdésben hozott legfelsőbb elhatározás alkalmából Méltóságod és Lukács Géza alispán ur által előterjesztett hódolatát megelégedéssel fogadni méltóztott és a hű ragaszkodás e megnyilatkozásáért a vármegye közönségének legkegyelmesebben szíves köszönetét kifejezni méltóztatik.

Legfelsőbb parancsra: Daruváry.

Ferdinánd bolgár király köszönő távirata. Gömör és Kishontvármegye közönsége által október hó 28-án tartott közgyűlésből küldött hódoló feliratra harmadnapra a következő megleghangu távirati válasz érkezett:

„Sophia Palais.

Méltóságos Kubinyi Géza urnak, Gömör és Kishontvármegye főispánjának Rimaszombat.

Gömör és Kishontvármegye hazafias közönségének megható hódolata végtelenül

jól esett szívemnek. Büszke örömmel látom, hogy a vármegye nemes lakossága régi szeretetteljes hűséggel és ragaszkodással emlékezik meg az ő „Murány-grófjáról” abban a történelmi pillanatban, melyben vérrokon népeink közös igaz ügyért, egy szent szövetségben egyesültek. Kérem a Mindenhatót, hogy hősi hadaink közös küzdelmét mielőbbi fényes siker koronázza. Végtelen öröm és boldogság tölti el szívemet mindannyiszor, valahányszor az én kedves Gömöröm földjére léphetek, arra a regényes szép földre, melyhez annyi kedves emlék fűz és melyet én már boldog gyermekkorom óta oly nagyon megszerettem. Amidőn legmélyebb köszönetemet fejezem ki a Gömör és Kishontvármegye nevében kifejezett szívélyes szerencsekívánataiért, egyuttal kérem Főispán urat, hogy köszönetemet a vármegye lakosságának tudomására hozni szíveskedjék. *Ferdinand.*“

Nagyrocze és Ferdinand bolgár király. Dr. Hozáczy Ferenc ügyvéd indítványára Nagyrocze r. t. város képviselőtestületének múlt hó 25-én tartott közgyűlésén a bolgár királyt táviratilag üdvözölték ekként: „A dicső bolgár nemzet igazságot kereső, gonoszságot büntető háborújában vezérelje, segítse, áldja a hős bolgár katonák fegyvereit az igazságot védő, a bátrakat segítő jó Isten! Királyi Felséged bölcsességét pedig koronázza meg a győzelem koszorújával!” — Erre Ferdinand bolgár király Smál József polgármesterhez következő választ intézte:

„Sophia Palais, október 27. d. e. 8 óra.

E nagy időkben Hozám intézett szívélyes üdvözlötök ismét meghatott; tanujelét adja régi hűséges érzelmeiknek. Őszinte szerencsekívánatainknak rendkívül megörültem, fogadják érettek mindnyájan legmelegebb köszönetemet azzal a forró óhajjal, hogy az Ur Isten közös küzdelmünket mielőbb diadalra juttassa. Változatlan ragaszkodással időznek gondolataim az Önök kedves vidékükön. *Ferdinand.*“

Vasuti előléptetések. A novemberi vasuti előléptések alkalmával Emöky Adolf főmérnök — az itteni osztálymérnökség hivatalfőnöke — a VII. 1. fizetési fokozatból a VI. 3. fizetési fokozatba; — Králik Frigyes rimaszombasi állomásfőnök a VIII. 2. fizetési fokozatból a VIII. 1. fokozatba; — Walló Flóris havidijas mérnök a rimaszombati osztálymérnökségnél a VIII. 3. fizetési fokozatba lépett és mérnökké nevezett ki.

Letelt szabadság. Losonci Szakall Kálmán vezérkari alezredes négyheti szabadsága letelt s múlt héten ismét visszautazott a harcztérre. A dőlczeg tartású, szigoruan katonás, de emellett végtelen nemesszívű és humánus gondolkozású alezredest itt időzése alatt a család számos tagja és nagyszámu jóbarátja élénk rokonszenvvel vette körül s elutazásakor érzékeny búcsút vett tőle, legjobb kívánságokkal bocsátva utnak a vitéz katonát.

Katonai előléptetés. A király 1915. május 1-től számítandó ranggal Dr. Eszenyi Gyula városi tiszt orvos, a 85. gyalogezred tartalékos segédorvosát — ki Mármaroszigeten teljesít katonai szolgálatot — tartalékos főorvossá nevezte ki.

Hős huszárszászlós. Tóthy János, a 8-dik honvédhuszárezred zászlósa — Dr. Tóthy János volt jolsvai járásorvos özvegyének derék fia — az északi harcztéren hősi magatartásáért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Kitüntetés. Dapsy Béla szkárosi földbirtokos derék fiai: Béla tornaljai szolgabíró és Árpád jogszigorló, kik mindketten a cs. és kir. I. huszárezredben mint kadett-örmsesterek teljesítenek a harcztéren szolgálatot, — az ezüst vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

Kitüntetett postásnő. A király okt. 17-ikén kelt magas elhatározásával az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatok elismeréséül az itteni postahivatalnál is sokáig működött Glattstein Ilona munkácsi posta és távirat hivatallhoz beosztott postakiadónak a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

Javulás utján. Megirtuk lapunkban, hogy kerületünk népszertű orsz. képviselőjének: Farkas Zoltán derék és hős hadnagy fia: Atilla, az olasz harcztéren súlyos vérhasban megbetegedett s a laibachi katonai tartalékkórházban kiváló szaktekintélyek gondos gyógykezelése alatt áll. Az odaadó ápolás és gyógykezelés után a különben is edzett, erős szervezetű fiatal ember megszabadult súlyos bajától s mint üdülő beteg a rohszi gyógyfürdőbe Stajersországra küldetett. Innen valószínűleg sikerül még egy időre a szülői házhoz szállítani további gondozás végett a veszélyes betegség után üdülő hadnagyot.

Sebesült hadapród. A losonci 25-ik cs. és kir. gyalogezred legutóbbi menetszázadával az északi harcztérre került Galambos Géza hadapródjelölt — Galambos József helybeli polgártársunk derék fia — s a múlt héten idejött értesítés szerint Nowopocaj elfoglalásánál hősi támadó roham alkalmával egy orosz golyó vállán és tüdeje felső részén keresztül hatolt úgy, hogy súlyosabb természetű sérülésével katonai kórházba kellett szállítani. Ugy hallottuk, hogy a rendkívül bátor és vitéz magatartású fiut felterjesztették soronkívüli előlépésre és kintüntetésre. — A sebesült folyó hó 4-én az itteni Vöröskereszt kórházba hozták, hol figyelmes és gondos ápolásban részesül.

Legfelsőbb dicsérő elismerés. A király elrendelte, hogy a városunkbeli Seidner Márton 25. cs. és kir. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagynak, az ellenséggel szemben tanusított vitéz és hősi magatartásáért legfelsőbb dicsérő elismerése tudtul adassék.

Halálozás. Baráth Károly helybeli közszeretettnek örvendő evang. lelkész — jelenleg katonai lelkész — és családját mély gyász sújtotta le, amennyiben szeretett édes anyja: Baráth Mihályné szül. Horváth Erzsébet — egy tisztos matrona — október hó 28-án Vasmege Nemeskocs községében 82 éves korában elhunyt. Kiterjedt család és négy családós fia gyászolja az elhunytat, kinek temetése október 30-án nagy részvét mellett ment végbe.

Mindenszentek ünnepe. Az idén is szokásos kegyelettel ünnepelték meg a kath. templomban november 1-én mindenszentek ünnepe. Este pedig halottak estéjén a temetőben a sírokat fölvirágozták és sok siron gyertyák égtek az elköltözött kedvesek emlékére. Földszitették az itt eltemetett katonák sírját is, úgy a koronás társaság, mint a közönség is leróta a kegyelet adóját az itt elhunyt harcziak emléke iránt. A lueskos, sáros idő daczára sokan kimentek a temetőbe és bőven hullott a tüdőbetegek szanatóriumára a gyűjtőperselyekbe is az adomány. A szokásos körmenet azonban a megeredt eső és sár miatt elmaradt, a templomban végeztek el az imádságokat.

A magyar prot. irodalmi társaság, mely kebelében egyesíti a két prot. felekezet minden egyházi és világi kitűnőségét, a lefolyt héten tartotta évi nagygyűlését Debreczenben, ahol elhatározták egy közös sajtóvállalat létesítését, a társulat nagybecsű folyóiratának: a „Protestans Szemlének” kibővítését, könyvkiadást berendezését és a magyar Bibliának — melyet eddig az angolok terjesztettek nálunk — itthon való nyomtatását. A nagygyűlés — mint a „Pesti Hirlap”-ban olvastuk — választmányi tagjai sorába iktatta dr. Szász Károly képviselőházi alelnököt, dr. Ravasz László kolozsvári theol. tanárt, a „Protestans Szemle” tudós szerkesztőjét s a tiszán-inneni egyházkerületből, az elhunyt Fejes István püspök helyére Czinke István gömöri esperest.

Dicséretes munkásság. A vármegyénkbeli származású Czangár Lajos, kinek ügyes tollából több érdekes tárczát közöltünk lapunkban, Losoncon teljesít katonai szolgálatot. A szorgalmas, törekvő fiatal ember a tartalékkórház ápoló személyzetéből dalárdát szervezett, s ez a dalárda az elhunyt katonák végtisztességét fog működni. — Folyó hó 1-én az elhunyt hősök sírjánál a losonci temetőben szépen, általános elismerés mellett énekelt az új dalárda, melynek megalakítása dicséri a minden nemes törekvést melegen felkaroló Czangár Lajos jóérzését és sikeres buzgólkodását.

Fiatalkoruk bírósága. Múlt szombaton — okt. 30-án — a nagyroczei kir. járásbírósághoz kiszállott a fiatalkoruk bírójára: Fodor

Zoltán kir. törvényszéki bíró dr. *Mészáros István* kir. főügyész helyettesével együtt s ott tárgyalást tartottak. — Folyó hó 6-án a tornaljai kir. járásbírósnál volt fiatalok büntetés tárgyalása, s ez alkalommal *Fodor Zoltán* bíróval a vádhatóság képviselőjében *Lehoczky Márton* kir. ügyész vett részt Tornalján a tárgyaláson.

Esküdtszéki lajstrom összeállítása. Az 1916. évi esküdtszéki lajstrom összeállításához a vármegyei törvényhatóságnak tudva levőleg 12 bizalmi férfit kell kiküldeni. A vármegyei közgyűlés az alaplajstrom felülvizsgálására kiküldendő bizottságba alispán előterjesztésére a rimaszombati kir. törvényszékhez *Baksay József*, *Czinke István*, dr. *Kármán Aladár*, *Farkas Zoltán*, *Gyürky Pál*, dr. *Ráróssy Gyula*, *Medveczky Sándor*, *Kozma Szabó József*, *Mari-kovszky Géza*, *Samarjay János*, *Szabó Elemér* és *Széman Endre* megyebizottsági tagokat választotta meg bizalmi férfiakul.

A sárosvármegyei feldult tűzhelyek újraépítésére ujabban a következő adományok érkeztek Főispán ur öméltségéhez:

1. Ratkói járás főszolgabírája által megindított gyűjtés eredménye . . . . . 2667 K 45 f. mely az egyes körjegyzőségek között a következőképen oszlik meg:

Szirki körjegyzőség	1166 K — f.
Ujvársári körjegyzőség	172 K 90 f.
Balogrussói körjegyzőség	874 K 18 f.
Rónapataki körjegyzőség	177 K 37 f.
Ratkó község	242 K — f.
Vashegy telep	35 K — f.

Összesen: 2667 K 45 f.

2. Főispán ur öméltsége imeretlen tisztelője egy Kubinyi Géza nevet viselő házra . . . . . 650 K — f.

3. Nagyrőcei áll. felső keresk. iskola és áll. polg. fiúiskola tanári kara és tanuló ifjúsága . . . . . 87 K 22 f.

4. Gál János Zágráb . . . . . 3 K — f.

Kérelem. Az eperjesi ev. collegium jövő évi értesítőjében meg akarja örökíteni azon volt tanítványainak nevét, akik a most folyó nagy világháboruban tényleges részt vettek. A tanári kar megbízásából kérem tehát a nagyközönséget és volt tanítványainkat, legyenek szivesek velem közölni: 1. A hadbavonult nevét. — 2. Katonai rangját, csapattestét, beosztását. — 3. Mióta teljesít katonai szolgálatot? — 4. Milyen nagyobb titkózetben vett részt? — 5. Esetleges kitüntetését? — 6. Ha elesett volna az illető: hol esett el? mikor? s hol van eltemetve? — Szilárd meggyőződésem, hogy a tanári kar e nemes, kegyeletes eszméjét a nagyközönség is, a volt tanítványaink is felkarolják s kérésünket teljesítik. — Kiváló tisztelettel Eperes, 1915. október hó 18-án. *Dr. Wallentinyi Samu*, coll. főgymn. tanár.

Gyanus haláleset. Gömörvárosban egy 3 éves kis leány: *Nemoga Margit* állítólag bal- és jobb oldali sulyos égési sebeket szenvedett, hogy folyó hó 5-én a sebesülések folytán meghalt. A járási főszolgabíró bejelentette az esetet a nagyrőcei kir. járásbírósnak, mely a kir. ügyészséghez hivatali értesítést küldött a kis leány természetellenes haláláról. A vizsgálat ez ügyben folyik.

Hűtlen kertész. *Félix Béla* Laucsák 39 éves, nős kertész Rimaszombatan *Samarjay János* birtokosnál mint kertész volt alkalmazva, azonban folyó évi október hó 1-én kilépett onnan és illetőségi helyére: Bodrogolasziba ment. Miután ott alkalmazást nem talált, október 5-én visszajött Rimaszombatra s aznap este belopódzott észrevétlenül a *Samarjay János* nyaralójának vendégszobájába; ott a diván alá rejtőzve várta, míg az urak távoztak az ebédlőből. Aztán egy szekrénykulccsal felnyitotta a pénzes szekrényt s 730 korona készpénzt magához véve, az ablakon keresztül megugrott. A helybeli kir. törvényszék f. hó 3-án ítélkezett a hűtlen kertész felett, ki a vele szemben — igazán jól és mindig humánusan eljáró volt szolgálatadói iránt ilyen hálátlanságot és bünt követett el, s dr. *Mészáros István* kir. főügyész helyettes vádbeszéde után jogerősen egy évi börtönrre, 3 évi hivatalvesztésre és politikai jogok gyakorlásának felfüggesztésére ítélte. 24 napot a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vett a bíróság. Egyébként a tolvaj kertész ellen összbüntetést fog kiszabni a bíróság, mert köz-

ben kitűnt, hogy Beregszászon is itélet vár ellene végrehajtásra.

LEGUJABB. A bolgár távirati iroda jelenti november 6-iki kelettel, hogy egy bolgár hadosztály bevonult Nisbe!

Hadikölcsön jegyzés. Az egész vármegyében nagy arányban folyik a harmadik hadikölcsönre a jegyzés. *Rimaszombat* város 125000 koronás jegyzése után *Rozsnyó* 100000 koronát jegyzett. Előbbit a Rimaszombati Takarékpénztár R-T., utóbbit a Sajóvölgyi Bank R T. bonyolítja le. — *Dobsina* város is 100000 koronát jegyzett a Rozsnyói Takarékpénztár útján. *Nagyrőce* r. t. város 200000 koronát jegyzett. — A magyar általános hitelbanknál az általa affiliált rozsnyói takarékpénztár és zálogház r-t. útján jegyzett a megye közönségének 250000 koronáján kívül többek között sipeki *Balds Lajos* megyés püspök 100000 koronát, a dobsinai ág. ev. egyház 200000 koronát, a rozsnyói kegyes alapítványi pénztár 100000 koronát, a rozsnyói ág. ev. egyház 50000 koronát; maga a részvénytársaság 100000 koronát jegyzett. — A városunkbeli intézeteknél a *Gömörmegyei Népi- és Iparbank R-T.* vezet, melynél a jegyzés már november első napjaiban meghaladta a 2 és fél millió koronát, a *Rimaszombati Takarékpénztár r. t.* jegyzése közel egy millió és 800000 korona, a kisebb intézeteknél mintegy 250—300000 korona a jegyzés.

Gabonavásárlás és requirálás. A m. kir. belügyminisztérium 13069. számú rendeletében a gabona-készletek bejelentése és közszükségleti czélokra való igénybe vétele ügyében aként intézkedett, hogy: 1. november 1-től kezdve december 25-ig búzát, rozst, kétszerest, árpát és zabot senkinek sem szabad vásárolni, csak a hadi termény részvénytársaságnak vagy bizományosainak, a kik a vásárlás megkezdése előtt a hadi termény-társaság által részükre kiállított igazoló-jegyet a járási főszolgabírónak láttatás végett bemutatni és a községi előjárás felhívására felmutatni kötelesek. — 2. A ki buza, rozsa, kétszeres, árpa, zab termény hadi termény-társaságnak, illetőleg bizományosainak november 1-től december 25-ig eladja vagy eladásra felajánlja, gabonájáért megkapja a hatóságilag megállapított legmagasabb árat. — 3. November 25-től legkésőbb novemb. 28-ig mindenki tartozik bejelenteni, hogy november 25-én, beleszámítva azt is, amit már előbb eladott, de még el nem szállított, mennyi búzája, rozsa, kétszerese, árpája, zabja és lisztje van, tartozik továbbá bejelenteni, hogy a gazdasági és háztartási szükségletei czimén mennyit tart vissza és így ezeknek levonása után mennyi a feleslege? — 4. A november 28-iki összeírás után is jogosítva van még mindenki december hó 25-ig készletét a hadi terményrészvénytársaságnak vagy bizományosának a maximális áron eladni, december hó 25-étől kezdve azonban a háztartási és gazdasági szükségleten felül meglévő minden gabona közszükségleti czélokra requiráltnak tekintetik és a termelő köteles azt a maximális árnál métermázsánként 4 koronájával alacsonyabb áron a hadi terményrészvénytársaságnak átsegélyeztetni. — 5. Ez a kormányrendelet a bab, borsó és lencse készletekre is vonatkozik és így attól, aki 30 kilón felüli készlettel rendelkezik és azt december 25-ig a hadi részvénytársaságnak el nem adja vagy nyílt piacon közvetlen fogyasztás céljaira el nem árulja vagy el nem adja oly kereskedőnek, aki hüvelyeseket helyben kicsinyben árul; bab, borsó és lencse készlete a maximális árnál 4 koronával alacsonyabb áron elrekviráltatik.

Apolló-színház. Mult héten 30-ikán és 31-ikén a lapunk mult számában jelzett kinemaszkecs volt az Apolló-színházban. A fővárosi társaság nagyon kevés szórakozást nyújtott a közönségnek, mely elégedetlenül távozott. Egy rendes mozielőadás több élvezetet nyújt a közönségnek, mint a kedvetlenül ledarált szkecses. F. hó 1-én hétfőn például gyönyörű számok voltak; megannyi válogatott művészi film, melyek sokkal nagyobb közönséget érdemeltek volna. Ma, vasárnap válogatott, kitűnő műsorral lesz előadás, melyre felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét.

A temető-utról. Az idén a városban át-
vívó főbb utak testeit megjavították és alapsabban ki is kavicsolták, úgyhogy a csatornázás után elrontott főutaink most már nagyjából jó karba kerültek. A dicséretes utjavítás mellett annál kirívóbb az a feneketlen sár, a mely a temetőbe vezető uton éktelenkedik és általában az a gondatlanság, rendetlenség, a mi a kegyeletre szánt helyünket jellemzi. Halottak estéjén is borzasztó volt oda kimenni, de máskor, ha föl nem tapossa a közönség a sarat, valóságos exped. czió a kegyeletet leróni, vagy temetést kikísérni. Ugy tudjuk, régen sürgetik már sokan a lehetetlen állapotok javítását. Ajánljuk városunk vezetőinek, menjenek el Rozsnyóra vagy Losoncra és tanulják meg ott: hogyan kell a temetőt, a kegyelet helyét jól elrendezni?!

Köszönetnyilvánítás.

Jóbarátainknak, ismerőseinknek, kik felejthetetlen drága jó fiunk elhunytával ért mély bánatunkban meleg részvétükkel fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, hálás köszönetünket fejezzük ki

Rimaszombat, 1915. november hó 4-én

Kriston Kálmán és családja

Hidvédelmi munkálatok. A szabadkai köhid felett — mintegy 100 lépésnyire — a Rima folyó oly hirtelen kanyarulattal halad a köhid felé, hogy a kanyarulattal szemben a nagyobb áradások alkalmával bőséges mennyiségű és erőteljes folyású víz egészen új utat tört magának. Ezzel a hidaleépítményének biztonsága veszélyeztetve lett s a város a védelmi munkálatokat mult héten elrendelte *Tóth Béla* városi mérnök javaslata alapján. — A mérnök személyes ellenőrzése mellett végzik most a kanyarulatnál a part levágását, az új mesterséges meder elzárását. Ekként szélesebb uton és szeledebb kanyarodással fog a folyó vize a hid pilléreirek érkezni s az építmény nem lesz kitéve veszedelemnek.

Elhasznált ruha, gyapot, gummi és kautsuk gyűjtése hadi czélokra. A honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatalának szövetkezeti osztálya felhívást intézett az ország lakosságához, melyben felkéri, hogy mindeféle ócska ruhanemű, gyapot vagy rongy, takaró, pokrócz, továbbá mindeféle gummi és kautsuk tárgyat bocsássa a hadsegélyző hivatal rendelkezésére, hogy az összegyűjtött anyagok a hadsereg céljaira újból való ipari feldolgozás által hasznosíttassanak. — A gyűjtést az országos központi hitelszövetkezet vidéki szervei teljesítik. — A világháború folytán a nyers anyagok behozatala Magyarország területére majdnem teljesen lehetetlenné vált, s így igen fontos katonai érdeket szolgál a megindított akció, mely a hadi szükségletek előteremtéséhez nagy mértékben hozzájárul.

Halálos esés. *Molnár Ignác* abafaljai lakos folyó évi július hó 24-én buzakévével megrakott szekerevel a község határában lévő lejtős uton elmulasztotta a kereket megkötni. Ezzel okozója lett annak, hogy a lovak a meredek lejtőn lefelé száguldas közben az utszéli árokba fordították a szekert s a gazda mellett ülő felesége: *Molnár Ignác* né olyan szerencsétlenül esett le az árokba fordult szekerről, hogy koponyarepedést szenvedett és csakhamar meghalt. A gondatlan embert mult hó 22-én vonta kérdőre a kir. törvényszék *Kolbay Sándor* elnöklése mellett tartott főtárgyaláson. Kihallgatták dr. *Gaál Gusztáv* és dr. *Goldblatt Géza* orvosszakértőket is s *Lehoczky Márton* kir. ügyész vádbeszéde után 15 napi fogházra ítélték jogerősen *Molnár Ignác*ot. — A büntetés végrehajtásának felfüggesztését a bíróság kimondotta.

Halálos égés. *Klenócson* mult héten *Bálint Pál* másfél éves kis gyermeket anyja felügyelet nélkül hagyta rövid időre s a kis gyermek magára rántotta a takaréktűzhelyről a forró vízzel telt fazekat. A szerencsétlen kis gyermeket olyan sulyos és nagyterjedelmű égési sebeket szenvedett, hogy október 30-án meghalt a leggondosabb ápolás ellenére. Október 31-én volt a kis gyermek hullájának boncolása, melyet *Gazda Pál* h. vizsgálóbíró és *Lehoczky Márton* kir. ügyész jelenlétében dr. *Zehery István* kir. törvényszéki és dr. *Kármán Aladár* közkórházi osztályorvos végezték. A vizsgálat a gondatlan anya ellen megindult.

Sebesültek érkezése. Mult szombaton, 31-én a miskolci katonai kórházból az itteni Vöröskereszt kíséretében kórházhoz 160 harcztéri sebesült és beteg érkezett ápolás végett. — A transzport nagy része az északi harcztéren szervezett belső betegségben és fülbajban szenvedő érkezésük után nyomban gondos ápolás alá vették. A harcztéri sebesültek és betegek létszáma most mintegy 200, kik állandóan gondos, jó ellátásban és kezelésben részesülnek.

A hadban megvakult katonáknak Koszorumegváltás címen e héten is kaptunk két postautalványon 10—10, összesen 20 koronát, özvegy *Hevessy Jánosné* Alsókalosáról és *Schönik Ödönne* Csetnekről; 6—6 koronát özv. *Honéczy Ödönne* és *Kurek Pálné* Kietéről küldték be, az összeget lapunk szerkesztőségéhez, s mi az átvételt köszönettel nyugtázzva, az összeget illetékes helyére juttatjuk. — A háboruban elesett hősök árváinak javára szintén szerkesztőségünkhöz *Vinis Margit* Rimaszombatból 10 (tíz) koronát küldött, köszönettel nyugtázzuk ezt is.

Eltévedt gyermek. Zagiba Györgyné andrási lakos 4 éves János nevű kis gyermeke mult hó 4-én anyja mellől a krumpli földön elbolyongott s többé vissza nem került a gyermek; hasztalan keresték. A csendőrség is kutatótt s Gábor őrmester mult hó 15-én jelentette a bíróságnak, hogy a rozsnói erdőben a gyermek hulláját megtalálták és Andrási községbe szállították. A bíróság elrendelte a vizsgálatot és mult hó 17-én a kis gyermek hulláját dr. *Heincz Hugó* és dr. *Hajcsy Sándor* rozsnói orvosszakértők felboncolták s megállapították, hogy a kis gyermek kimerülés folytán halt meg. A gondatlan anya ellen az eljárás folyamatban van.

Sulyos késezuások. Gömörhosszuzsón folyó évi július 29-én Dankó Lajos és Dankó Gyula összeszólkóztak a korcsmában, s a civakodás után dulakodni kezdtek egymással a korcsma előtt. Dankó Gyula a dulakodás közben kést rántott s Dankó Lajost földre teperte, testén több sulyos szurási sebet ejtett. A helybéli kir. törvényszék mult hó 15-én sulyos testi sértés miatt Dankó Gyulát jogerősen két havi és tizenöt napi fogházra ítélte.

Adomány. Lukács Gézánéhoz a Vöröskereszt Egyesület céljaira özv. *Bornemisza Istvánné* 25 koronát, a háboruban megvakult katonák segélyezésére pedig *Nádassy Sarolta* 5 koronát küldött. Az összegek rendeltetési helyükre juttatnak s az átvétel köszönettel nyugtáztatik e helyen is.

A vörös kereszt-egyesület céljaira újabbán a következő adományok folytak be:

Pénzbeliek: Bánhidy Istvánné halottak napján 20 korona, Terisa Lajos Fülekkovácsi 5 kor. Bolyós István Kismulyad 5 kor. Bolyós Flóriáné Kismulyad 6 kor. Bolyós Persi Lajos Kismulyad 6 korona, Dóri Lajos Kismulyad 5 kor. Borcsinyei József Ipolygalsa 5 korona, Ferencz Antal Ipolygalsa 6 kor. Basildesz Jánosné Tiszolcz 20 kor. Dapsy József Rimaszombat koszorumegváltás 10 korona.

Ifj. Rábely Miklós gyűjtése egy rokkant katona részére, ki időközben szabadságotra lett, 40 kor. 10 fillér.

Természetben: Basildesz Jánosné Tiszolcz egy láda alma és 4 zsák burgonya, dr. Weinberger Rezsőné 2 pár csuklódvő, 2 pár kapca, Tibos Mihályné Pádár 15 db alma. Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

CSARNOK.

Teréz.

— Irta: TELEK A. SÁNDOR. —

Egy barátom beszélt el a következő históriát:

Szennyes novemberi estén a külváros sikátorait rőttem, hol a legkétesebb elemek tanyáztak a beütött oldalú vagy roskadt vállu házakba, mint baglyok és denevérek a régi városok repedéseiben és toronyszobáiban. — Azon törtem a fejemet, hogy mitéle kalandba keveredhetnék bele. Gyakran voltak már ilyen szeretlen kívánságaim s néha beütött. Amint így bukdácsolok a felszakgatott kövezeten, mit talán

valami verekedés alkalmával téptek fel vértől sem tiszta kezek, tekintetem a „Vörös macská”-hoz címzett korcsma szinehagyott falán akadt meg. — A nép ugyan — találóan — Noé bárkájának nevezte el. Rá is szolgált. Szombat esténként, mikor a söntésben álló villany verki elkezd éktelen csattogását, esőörpölését, olykor a legválogatottabb és legkétesebb népe kerül itt össze a külső negyedeknek. Hajómunkások, katonák, zsákolók, rikkancsok, koldusok, jasszok a legválogatottabb fajtákból, utczasepők, letűnt egzisztenciák, alkoholista mesterlegények, katonasárik, utczai lányok és festett cselédek társasága szokta itt örömeit ülni a repedt hangu hangszer mellett; az áthatlan dohányfüstben és pálinkagőzben. Valóságos pokol, a hol a sátán s az élő kárhózzottak sokszor véres tivornya tölti meg a levegőt. . . . Ez azonban nem tartozik a dologra.

Gyors elhatározással benyitok az ivóba. A rövidszáru pipát félfogra csapva dűnyögtem oda valami „jó estét”. Hasonlóképen fogadták, „Tiszta a levegő” gondolám s leültem egy szögletbe, hol a homály is kedvemre járt s egy pohár rumot kértem. Itt rögtön kell fizetni. Fizettem. — Kivülem még két ember volt a korcsmában. A szoba másik végén ültek s ők is rumot ittak. A hogy belépek, a kisebb odaszól társának:

— Nyivó! (nyivó csibésznyelven hallgass).

— Nimó onojve. Oref Kniszolom. (Ne félj, jót állok érte, ösmerem).

— Ulem? (mi az?)

— Piáló hó (iró ember).

Némi bosszuság fogott el. Az egyik ember ismer s én nem tudom, honnan? — S jóllehet értettem nyelvüket, egy mozdulattal sem árultam el magam. De ugylátszik nem is törődtek jelenlétemmel, mert egészen nyugodtan folytatták tovább beszélgetésüket. Valami felügyelőről tárgyaltak, ki a vállalatnál, ahol ők dolgoznak, durvaságával kihívja maga ellen a munkások haragját. — Máskor érdekelt volna, most untatott ez a kérdés. Már épen távozni készültem, mikor egy reszkető néember lépett a korcsmába. Meztelen lábán eltaposott félezipő s a vedlett alsószoknyán kívül egy a nyakába kerített ágyterítő védte inkább a szem, mint a hideg ellen.

— Uristen! a Gáll Terka — siklott ki a számon önkénytelenül, a jószerencsére azonban nem hallották a halk szó kiröppenését, mert abban a pillanatban a másik asztaltól, mint az orgona bugott fel mély baritonján, a ki engem ismerni vélt:

— Terka!

— Az vagyok, szólt az szomoruan s a söntés felé tartott, hogy pálinkáját kiméresse.

— De kevély lettél — szólt újra az előbbi — s a mint látszik van is mért.

S a két férfi durván, keserűen nevetett a jöltalált tréfán.

— Ne gunyolódj, Guszti, telett a leány, tőled nem érdemlem meg.

— Hiszen nem gunyollak, csak gyere ide. Vendéglős ur, egy teát meg valamit harapni! Meg van ez a leány fagyva.

— Nem, nem, szabódott még Teréz, nem érek rá. De a párolgó teának nem tudott ellenállni és leült. Milyen evés volt az! Az arca eltorzult a mohóságtól, az élvezettől, amit az evés nyújtott neki.

Amig Teréz evett, gondolataim végig siklottak a multján. Apja házmester volt a Felső Erdősoron. Én ott laktam a házban. Terka akkor járta a negyedik polgárit. Rettenetesen fiús viselete volt s az anyja kétségbe volt esve miatta. — Egyszer unalmamban a lapok apró hirdetéseiben böngésztem, ha valami kalandra alkalmasnak ígérkezőt fedezhetnék fel. — Egy hirdetés csakugyan megkapott: „Egy tizenöt éves, feltűnően szép leány megismerkedne fess bankfiúval vagy pénzes jogászszal „Egy az élet” jelíggel Főposta postrestante”. Ez kellett nekem. Kaland. Akkor huszonkét éves voltam, tele bohém hajlamokkal, romantikával regénynyel. Harmadnap délután 5—6 között találkoztunk az országház mellett, az Andrássy-szobornál.

Idegtépő izgalommal vártam az időt. Ismeretető jel: ibolya csokor. De én elővigyázatból a zsebembe rejtettem, gondolván elég idő lesz elővenni akkor is, ha a leány tizenöt éves lesz

és nem negyvenöt. De annál türelmetlenebbül jártattam szememet szélrőzsa irányban, míg egyszer, amint kikanyarodok a parlament gótikus folyosója alul, csak előmbe toppan Teréz. Még köszönni is eltelejtettem. Tova akart menni, de megfogtam a karját s az izgalomtól remegve huztam elő az ismertető ibolyákat. — Eleinte durczáskodott, de azután hogy belemelegedett ő kezdett bántani. Pedig olyan éle volt a szavában rejlő gunynak, hogy velőig vágott.

— Maga az a gazdag jogász? No hallja!

Én akkor kezdő riporter voltam és elégszer vacsoráltam tőpörtyüt vagy pörkölt szalonnát — mikor az is volt. De Teréz, Teréz! Kérleltem, hogy szeressen így szegényen, hogy a szerelem nem keres pénzt és hogy hagyjon fel az ilyen kalandokkal: ő csak nevetett, kötődött. Azért, mikor hazaértünk a kapu alatt megcsókolt és elfutott. Olyan bolondos volt. Hiába, nem érttettem hozzá. Félesztendő mulva megszökött valam kabaré énekessel. Két évre rá az orfeumban táncolt. S mondhatom, gyakran eltáncolta az utolsó forintomat is. Néhányszor meglátogattott. Akkor már nem volt olyan szeleburdi, de szememre hánytva elégszer régi gyámoltalanságomat. Akkor még nekem adott volna mindent s most csak hitvány piaczi árut adhat helyette. Igyekeztem megértetni vele, hogy milyen utvesztőben jár. Maghallgatott. Néha magam is majd sirva fakadtam, mikor gyönyörű fejét olyan szomoruan ingatta: késő.

— Van egy kérőm — mondta többször — de nem merek hozzá menni. Félek, ha hozzá leszek kötve, tönkre teszem. Talán el is szoktetne bolondos vérem. Kár lenne. Jó fiu.

Én egyre unszoltam s ő nem ment. Azután egyszer eltűnt újra, mint minden orfeumi csillog eltűnik. Ugyanakkor letartóztatták az orfeum főpinczéret is valami rossz számadások miatt.

Azóta hat év telt el. Most ott ül a szomszéd asztalnál. Olyan, mint egy gyönyörű virágvázában a cserepe: cserépnek is szép.

— Régen nem láttalak — szólt a Guszti-nak címzett.

— Csak egy fél éve vagyok Pesten.

— Miből élsz?

— Az utcából. . . .

Az utcából. Mintha a sirból jönne ez a hang, olyan tompán, olyan fájdalmasan kong. A két ember keserűen nyelt egyet rumos poharából. Én is.

— És te Guszti?

— Napszámba járok. Megélek.

A leány megtörülte a szemét s lassan, szinte magának mondta:

— Te legalább nem vesztél el. . . .

Ekkor nehéz robajjal csapódik ki az ajtó s egy sötét tekintetű siheder zudul be rajta. Egy pillanatra megáll, szétnéz.

— Ugy? hát te itt mulatsz? én meg várlak — sziszegé.

A következő pillanatban már a leány a szoba padozatán feküdt ajultan, hová mint egy macskakölyköt dobta le. De mire megfordult már Guszti előtte állott, két kezét zsebébe süllyesztve s még csak a cigarettáját se vette ki a szájából. Ez hátrább lépett vagy kettőt, mint az ugrásra készülő tigris s a következő pillanatban már megvillant a bicska a kezében. Rettenetes érzés futott át rajtam. — Az egész játékhoz semmi közöm, mégis ösztönszerűleg aggódtam Gusztiért. A pillanat hatása alatt felugrottam a helyemről, hogy elkapjam a gyilkos kezét, de még az asztaltól se léptem ki, mikor Guszti már mind a két csuklóját, mint egy eleven béklyóba verve tartotta s arcát annak elkéült arcához feszítve sziszegte oda neki:

— Engem gondoltál, hihó, engem? (hihó = csibész).

— Nimó haráf! (ne játszd) nyögte az elfogott.

— Nem játszom kspán, dörögte Guszti s úgy vágta a szoba padozatához, hogy élettelelenül terült el a leány mellett.

Kiitták a poharukat s eltávoztak. Én is elindultam haza. A korcsma előtt egy konflis ácsorgott. Hirtelen eszembe ötlött valami. Ha most ez a leány itt marad, az a micsodája agyonüti, ha magához tér. De mi közöm nekem az egészhez! Megálltam és tünődtem. S a következő ötödik perczben már mégis vigan kocogtunk a Krisztinaváros felé, ahol akkor laktam.

Terézt nem vittem a lakásomra, hanem a takarítónőmhez, egy öreg sváb nénihez, kinek meghagytam, hogy lássa el ruhával és vigasztalja, majd valamelyik napon magam is felkeresem. Egy hét múlva már nem győzte kívánni látogatásomat, maga jött hozzám. Arcán gyenge pir futott át, amint belépett. Keztem a lelkére beszélni, hogy szerzek a számára valami foglalkozást, csak ne menjen megint az utcára. Végig hallgatott; sirt. Aztán mikor kisírta magát, minden átmenet nélkül kezdé:

— Emlékszik még rá mikor az orfeumban voltam, említettem, hogy van egy kérőm. Akkor nem mentem hozzá. — Rosszul tettem. Sikkasztott, börtönbe került miattam. Leült idejét, most tisztességes ember. Napszámos.

— A Guszti?

— Igen, Guszti. Főur volt az orfeumban. Most ágyra jár. Akkor nem mentem hozzá, mikor mindakettőnknek arany lett volna a világ. Elmegyek most. Hátha még lehetünk — becsületes emberek.

Itt szünetet tartott s csak kis vártatva jegyzé meg:

— Ó az volt akkor is, becsületes, csak miattam lépett félre.

Azzal felkelt és távozott.

Két hét múlva Gusztival jelentkeztek azon reményteljes kéréssel, hogy mennék el nekik az egyik tanunak a menyasszony részről: a vőlegény Fischer szállító tulajdonost kérte fel, kinél harmadik esztendeje napszámos és nagyon kiérdemelte gazdája jóakarátát. Hát elmentem. Hogy megjavult Teréz, abból ítélhető meg, hogy sohasem ment még hivatalosan férjhez s most arra is rászánta magát.

Még elég fiatal volt előlről kezdeni az életet.

Vásárlunk!

Libamáját kilogrammonként 7 koronáért,
Sárgarépat, petrezselymet, zellert,
Vörös káposztát, kelkáposztát,
Selejtes és szedett almát minden
mennyiségben napi árban vásárol
a Rimaszombati Konzervgyár Részv.-Társ.
Rimaszombat.

Vásárjog bérbeadás.

3649. sz. — **Putnok** nagyközség országos, hónapos és hetivásárain gyakorolható

helypénzszedési jog

Putnok nagyközség házában **f. évi nov. hó 15-én** d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen bérbe fog adadni.

A bérlet tartama 1916. január 1-én kezdődő, egy, esetleg hat év.

Kikiáltási ár 10000 korona.

Bánatpénz fejében az árverést megelőzőleg 3000 korona teendő le az árverést vezető községi előljáró kezéhez.

Állatvásárok elmaradása esetén a bérlő megfelelő kártérítésben, illetve bérleendésben részesül.

Az árverési feltételekül is szolgáló szerződés a község jegyzői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Putnok, 1915. október 23.

Laczkovich Lajos, bíró.

2—2 **Soltész Adolf**, adóügyi jegyző.

Meghívás.

A „Nagyroczei Népbank Részvénytársaság”

1915. évi november hó 21-ikén délelőtt 10 órakor

saját helyiségében tartja

rendkívüli közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Bizottsági jelentéstétel az intézet ügyköréről.
2. Négy igazgatósági tagnak választás utján való betöltése.

Az igazgatóság.

DEBRECZENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
(GYÁRTELEP ÉS IRODA: VARGAKERT, DÉLISOR 19. SZÁM.)

AJÁNlja RÉGI ÁRAKBAN

Tolórendszerű „HORTOBÁGYI-DRILL”
Kanalasrendszerű „HAZAI-DRILL”

Mütrágyaszórával kombinált

4-4

„NAPOLEON-DRILL”

vetőgépeit, mely sorba vet és sorba trágyáz, továbbá egyetemes **aczélekéket**, S. V. jegyű 2, 3, 4 tagu **boronákat**, tárcsás **répavágókat**, dobrendszerű **szecska-vágókat**, kukoricza-ültető és morzsolókat.

Sziveskedjék árajánlatot kérni!

Pályázati hirdetmény.

3880. sz. — A **ratkói** körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

A körorvos javadalmazása:

1. Az 1908: XXXVIII. t. cz. szerint 1600 korona törzsfizetés és a négyszer ismétlődő, a nyugdíjba beszámító kétszáz koronás ötödéves korpótlék.
2. 700 korona utiátalány.
3. Természetbeni megfelelő lakás.
4. Egyezer korona helyi pótlék.
5. A trachomások kezeléseért 400 korona évi tiszteletdíj.
6. Halottkémlésért Ratkó nagyközségtől 16 köbméter tűzifa házhoz szállítva.
7. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító-pénztártól a taglétszám szerinti járandóság.
8. A szabályrendeletileg megállapított rendelési és látogatási díjak.
9. A járási tisztviselő orvos katonai szolgálatának tartamára a Rimamurány salgótarjáni vasútvev társaság által évi 800 korona tiszteletdíj.

Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy az 1908: XXVIII. t. cz. 7. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt **pályázati kérvényüket** hozzám folyó évi **november hó 21-ig** annál is inkább **adják be**, mivel az elkészen érkezett vagy hiányosan felszerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

A választás határidejéül folyó évi november hó 25-ét, délelőtti 10 óráját Ratkó nagyközség közházához tűzöm ki.

Ratkó, 1915. évi október hó 30-án.

1—3 **Madarassy**, főszolgabíró.

1—3 **Madarassy**, főszolgabíró.

1—3 **Madarassy**, főszolgabíró.

Német nyelvoktatás.

Kezdő és haladó tanulóknak német órákat ad — direkt módszer szerint — tanítónő.

CZIM: megtudható a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

206—1915. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1915. évi 1989/2. számú végzése következtében dr. Stern Jakab ügyvéd által képviselt, a Tiszolezi Takarékpénztár Részvénytársaság javára 2700 korona s járulékaik erejéig 1915. évi szeptember hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 39650 koronára becsült ingóságok, u. m.: butorok, képek, tehenek, tinók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a feledi kir. járásbíró 1915. évi V. 1692. sz. végzése folytán 2700 kor. főkekövetelés, ennek 1915. évi július hó 25-ik napjától járó 6 százalékos kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 158 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, Jánosiban leendő megtartására **1915. évi november hó 20-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény-cikk 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Feled, 1915. évi október hó 27. napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Kiadó lakás és bolthelyiség

Andrássy-utca 1. számú házban egy szép, egészséges 3 szobás lakás és egy bolthelyiség **azonnal bérbe vehető**. Értekezhetni: **Andrássi** tényképészszel.

9.